

● В СРСР часто переводило позашкільних високих платіжників. Здебільше це були люди, щоб зменшити велику різницю між платіжними простак робітників і партійних бюрократів. Пересічна заробітна плата робітника в СРСР становить 750 руб., член

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATATA:	SUBSCRIPTION RATES:
На рік \$10.00	One year \$10.00
На шість місяців 5.25	Six months 5.25
На три місяці 2.75	Three months 2.75

За кожну зміну адреси платити 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МИР І ВОЛЯ

Мир і воля — це два слова, які найчастіше повторюються, бо вони означають саме те, до чого людство найбільше прагне. Мир і воля, зокрема ця остання, були головною темою виступу кандидата на демократичну номінацію кандидата на президента країни в найближчих виборах, Адлія Стівенсона, на прийнятті в його честь у Нью-Йорку минулої середи, 25-го квітня. Правда, Стівенсон говорив на цю тему під кутом критики теперішньої республіканської адміністрації з президентом Айзенгауером на чолі, з яким мас він конкурувати в найближчих виборах, якщо Демократична партія вибере його на кандидата. Проте, у цьому випадку інтересують нас не так критичні зауваження Стівенсона, як деякі принципи, бо його критика належала до передвиборчої кампанії, а принципи були тільки повторенням того, що є суттю американського світогляду, однакового у демократів і в республіканців. Повторюючи ці принципи, Стівенсон покликався не тільки на демократа Джексона, але й на республіканця Лінкольна, як на найбільших авторитетів та подвижників американської волі.

Головною темою виступу Стівенсона була американська воля, яку він вважав тільки за одну частину тієї самої справи, другою частиною якої є мир. Стівенсон твердив: "Не може бути тривкої волі в Америці, якщо немає миру в світі. А мир у світі буде тільки тоді, коли ми в Америці докажемо, що воля означає те, що ми кажемо, що вона означає. Ми мусимо доказувати, що воля є на службі однаково як бідних, так і багатих, бо більша частина світу є бідна; що воля підтримує зміни, бо більшість світу є в революції; що воля є світла на корішці шкіри, бо більша частина людства не є біла. Ми мусимо доказати, що воля охоплює ту повну справедливість, без якої сильні могли б мати волю, щоб гнобити слабких. Воля в світі я бачу сьогодні наче велику, життєдайну річку, що випливає з Америки. Вона бере такою, як ми є. Отже, коли ми хочемо надати повного значення принципам волі в світі, насамперед мусимо запевнити, що вони мають могутнє значення для нас самих. Ми мусимо — в нашій власній країні, в наших власних громадах і в наших власних серцях — жити і поступати згідно з цими принципами індивідуальної волі та індивідуального права, що є базовою нашої демократичної спільноти..."

Як добре можемо ці слова і твердження достосувати до себе й ми, американські українці! Бо коли американська воля, її практика і оборона, має в світі таку велику притягальну силу, і коли видатний американський діяч, який змагається за найвищий пост в країні, вимагає від своїх співгромадян, отже й від нас, щоб ми власними діями і власним поступуванням підтвердили світові життєдайну вагість волі для всіх, то це тим більше стосується до нас, американських українців, бо саме наше поступування в обставинах волі може мати найбільшу притягальну силу, найбільший вплив і бути найкращим прикладом для нашого повсюдного народу на рідній землі.

Мільйонна українська спільнота в Америці — це вже справді спільнота, яка своєю кількістю дорівнює кількості населення навіть деяких окремих країн. Тому наша поведінка і праця в наших зорганізованих рядах буде вже не відрубним випадком, але справді прикладом і характеристикою, що відноситься до всього народу. За справедливим законом Вашингтона тужить український народ від того часу, як його на американській землі встановлено. Саме там, американським українцям, припадає велика місія, з одного боку, скріпити цю тугу, а з другого — допомогти їй здійсненню.

В одному і в другому випадку багато чого дечого залишається нам виконати. Правда, ми самі повинні пригорнути черпаємо з благодатей американської волі та базового на тій волі добробуту. Але чи ми справді робимо рівночасно все те і виконуємо всі ті обов'язки, які накладають на нас самих воля і добробут і так багато чого неволі та злиднів у світі? Якщо б ми хотіли відповісти на це цифрами наших пожертв до Народного Фонду УСК чи на харитативні цілі ЗУАДК, то навряд чи це був би переконливий аргумент. Навряд чи добрим прикладом можуть бути й тривалі антагонізми в наших громадах, і багато інших наших дрібних болячок. Певно, що на цьому наш приклад не вичерпується, що ми можемо вказувати й величезними здобутками, хоч би такими, як Український Народний Союз, що зміг зродитись і вирости тільки з волі і на волі. А заклик і завага Стівенсона тільки пригадують нам, що праця на волі й для волі ніколи не кінчиться і що вона справді є ділом кожного.

Юрій Таркович

ПРОВОКАЦІЯ КОМІТЕТУ „ЗА ВОЗВРАЩЕНІЄ“

Нашій еміграції вже відомий східно-берлінський Комітет „за возвращеніє на родину“, який видає свою газету і навіть організував радіопередавання для з-підвостоків еміграції. Дії цього комітету головним чином звернені проти українців. Берлінський комітет, що його очолює генерал МВД Михайлов, великими способами намагастись намовити емігрантів до повороту „на родину“, при чому його головна увага звернена передусім на емігранцію у Західній Німеччині і Австрії. На більшовицьку вудку зловилася дуже мало емігрантів, а з українців лише одиниці, та й то головні, такі, що тільки формально називали себе українцями або були на московській службі. Виходить, комітет Михайлова не вив'язався із своїх завдань і величезні суми грошей, витрачені ним на цю акцію, не дали бажаного для Кремлю успіху.

Та очевидно Москва не втратила надії, що якось вдасться хоч частину українських емігрантів затягнути в свої тенета. І тепер московсько-більшовицькі агенти вдаються до найпідлішої провокації. Ось як це відбувається на практиці:

Власникові друкарні у Мюнхені, українці Б., цими діями пошта повернула листа із зазначенням, що адресат, якому він був цим листом, не мешкає на поданій адресі. Б. поглянув на конверт і зараз побачив, що на таку адресу він листа ніколи не вивісив і вказаний на ній адресат йому невідомий. Розпечатавши конверт, Б. знайшов у ньому лист без підпису, в якому хтось невідомий домагастись „дати нам волю, врешті, можливість вертатися на родину“. Лист переповнений лайками на з-підвостоків еміграцію, німецький уряд і американців, які „не дають жити порядним емігрантам“. У адресата, якого пошта не знайшла, мало зворушились враження, що хтось відслал листа, тобто Б., належить до якоїсь за-секрешеної групи людей, які потайки намовляють українців вертатися „на родину“. Тільки задіяли тому, що особа, який адресовано листа, змінила мешкання або виїхала. Б. довідався, що більшовицька провокація уживає його прізвиська, щоб вводити в блуд українців. Провокатори з берлінського комітету задумали скомпрометувати Б. саме тому, що в його друкарні друкуються різні протибільшовицькі газети. А скільки таких листів могли одержати інші українці? Деякі про ці листи можливо відомлять відповідні органи, а інші можуть подумати: а може й він Б., Ц. чи К. з тим, що нас намовляють до повороту? Скільки таких листів може бути вилано від імені українських громадян?

Провокація закреслена, очевидно, на широку міру і має на меті посіяти між українською еміграцією недовіру і підозріння, щоб один одного боявся, один одному не довіряв і щоб, врешті, західні держави також перестали довіряти українцям.

Нам відомий ще один аналогічний випадок. Як це частіше було в роках найбільшої еміграції в закордонні країни, родини розділювались. В цьому випадку батько поїхав до Аргентини, а син лишився в Німеччині. Одного гарного дня батько одержує від сина в Німеччині листа, в якому син пише (машинкою): „Дорогий тату, я вижджаю туди, куди мене сердце клече... на батьківщину“. І далі благословляє батька, щоб і він поїхав „еміграцію злиднів“ і їхав за ним та Україну. Рівночасно в Західній Німеччині син одержує від свого батька з Аргентини подібного ж листа. Батько і син схвилювались. Батько написав: „Чи ти не дурів, сину, що їдеш до більшовиків?“ А син: „Чи ти не знаєш, батьку, більшовиків, що даєш себе обдурити?“ Щойно згодом справа

виявилася, бо ані батько, ані син і не думали вертатися „на родину“. Це — лише один з багатьох подібних випадків.

Такою метою, очевидно, обдурити українську національно свідому еміграцію не можна. Але нею можуть більшовицькі баламутити людей, викликати серед них сварню і підозріння. І тому в усіх подібних випадках провокатори треба демаскувати. Найкращою можливістю для цього є преса. Нація преса повинна на такі речі негайно реагувати, викривляючи провокаційні заходи московсько-більшовицької агентури і повсякчасно про них інформуючи українське громадство. Рівночасно треба, щоб про всякі подібні випадки наше громадство негайно повідомляло пресу і відповідні чинники.

Не виключена річ, що подібні провокаційні дії можуть більшовицькі перенести й до інших країн, як ЗДА чи Канада. Можливо, що вони вже це й роблять.

I. Світ

СИЛИ НАЦІОНАЛІЗМУ В АЗІЇ

С багато справ у світі, що і ясні й зрозумілі для українців, але загадкові й туманні для західного європейця або американця. Зокрема, справа розвитку націоналізму в минулих і сучасних колоніальних землях Азії та Африки. Якби політичні діячі, які ведуть високу політику, мали яснє уявлення про ці питання, можливо, що вдавалося б вже давно звести до нуля успіхи московських імперіалістів.

Перед нами серія статей-оглядів, написаних для „Нью-Йорк Таймсу“ його кореспондентами з різних турботливих місць змінної кулі, і недавно випущена у Вашингтоні книга д-ра А. М. Даялопа — „За бамбуковою завісою“. В неї, 15 с. „Нью-Йорк Таймс“ дає коротку статтю з цієї серії. Висновки її не досить ясні і бракує їм однієї важливої справи, — а що ж говориться в СССР в цій самій площині, себто в ділянці розвитку націоналізму, і як з ним бореться Москва?

У передмові до книжки А. М. Даялопа читасмо, що причиною неуспіхів пропаганди вільного світу, зокрема американської в Азії, є, що їй „хоч перфектний збук мови та будова тексту, бракує духа...“ Щоб бути успішною, вона мусить бути просякнута духом, культурою й способом їх життя (в даній разі Китаю). „Вона мусить бути побудована так, що нібито вона є зложена в країні, для якої призначена; вона мусить відповідати не тільки формам мови, але головне соціальним й культурним рисам...“

Д-р Д. МекДугел у передмові до цієї книжки вказує, що сучасні володарі Китаю не мають успіху в переконувальності населення, що, мовляв, комунізм є найліпша річ у світі, бо „принципи й практика комунізму роблять мало враження на народ, традиції якого прив'язують його до землі і до родини на протязі сотні поколінь“. У телеграмі А. Розенталя з Кольombo, Цейлону, говориться в третій

віянісился, бо ані батько, ані син і не думали вертатися „на родину“. Це — лише один з багатьох подібних випадків.

Такою метою, очевидно, обдурити українську національно свідому еміграцію не можна. Але нею можуть більшовицькі баламутити людей, викликати серед них сварню і підозріння. І тому в усіх подібних випадках провокатори треба демаскувати. Найкращою можливістю для цього є преса. Нація преса повинна на такі речі негайно реагувати, викривляючи провокаційні заходи московсько-більшовицької агентури і повсякчасно про них інформуючи українське громадство. Рівночасно треба, щоб про всякі подібні випадки наше громадство негайно повідомляло пресу і відповідні чинники.

Не виключена річ, що подібні провокаційні дії можуть більшовицькі перенести й до інших країн, як ЗДА чи Канада. Можливо, що вони вже це й роблять.

I. Світ

СИЛИ НАЦІОНАЛІЗМУ В АЗІЇ

статті-огляді „Н. П. Таймсу“, що член міністерства закордонних справ Індії жаліється: „Він, здається, не можете уявити собі, що наш народ бачить світ в іншому вигляді, ніж ви, — те, що є неважливим для вас, дуже важливе для нас“. І далі в цій статті читасмо: „Серед американців, які живуть в Азії, панує переконання, що найліпший крок, який могла б зробити Америка, це — прямо й недвозначно проголосити декларцію про те, що її бажанням є бачити, щоб кожна країна, здібна до самоврядування, мала незалежність“.

В згаданих статтях-оглядах наведено всілякі питання у взаємовідносинах Америки і держави та народів Азії, понадо то масу оскаржень і побажань, часто необуртованих, але всі вони важливі, бо висловлені представниками народів, що бачать справу іншими очима. А вчиняючи справу очима інших, а не власними, дає величезні можливості зрозуміти їх настрої та прагнення.

У 1932 р. японці використали в Манджурії нехиті наведення до центрального уряду Китаю, яке завжди прагнуло самостійності. А вже в Манджурії вийшла династія, що правила 300 років китайською імперією. Ця країна не знала китайських порядків, після революції управління місцевим некоренованим в о л о д а р е м-маршалом Чжан Цзо-ліном і мала стару мундуску партію, яка мріяла про будову манджурської держави. В перші роки існування Манджурії здавалося, що ці мрії здійснюються. Місцеве населення прийняло адміністрацію імперії в всякому разі не вороже. Потім прийшли настрої симпатії, зокрема після реформи і ліквідації хабарництва та запровадження строгого порядку і дисципліни в поліції й армії. Але через кілька років усі пішли прахом, бо японці перетворили цю країну в свою військову базу для дальших воєнних авантур, і Манджурія, замість своєї дер-

жави, дістала окупанта. Те саме повторилося й далі на південь, куди приходила японська армія, творячи маріонеткові уряди, визискуючи країни й руйнуючи основу місцевого націоналізму, внаслідок чого розпалювалася справжня війна на сотнях фронтів. Токіо програвло війну на місцевих фронтах, а потім прийшла програ на величезному фронті проти Америки.

Сьогодні в Азії все ще існують десятки фронтів, створених націоналізмом окремих народів, які або вже одержали свою незалежність або перебувають в процесі її творення, бо мають не московське, а окупанта-володаря Англію, яка завжди розуміла глибоку проблему і ставилася їх розв'язати, але Голландія та Франція, які є на шляху до ліквідації решок своїх заморських володінь.

Совіти в цій війні на десятках фронтів націоналізм грають роль розпалювача. Бо їм нічого не конітис виступати в ролі прихильника шляхетних ідей-прагнень до вільності. А те, що Москва робить в країнах, які загарабала, нешироко відомо у світі, зокрема тим народам, що є на шляху творення свого незалежного життя. Вони, ці народи, як напів, в Індонезії, не хочуть жадної матеріальної, технічної чи півкомуністичної допомоги, коли при цьому хоч найменший натиск на спеціальні умови. Ці народи дуже чутливі на образи, яку вони бачать в спеціальних умовах про допомогу, наприклад, в нагляді за її використанням. Вони бояться, що хтось сильніший може знов забрати у них здобуту ними свободу. Вони воліють бути бідними, аніж залежати від когось. А бідність там величезна і нужда безкрайня.

Тому в цих країнах потрібна допомога в розбудові шкіл, фабрик і шляхів, допомога найбіднішому селянству. Там є повне зрозуміння, зокрема серед урядових чинників, що могутність американської держави охороняє їх від можливої війни, але є і страх, що війна може принести їм опрагнітих, яких вони тільки що позбавились.

Цим народам потрібне палке слово Шевченка, яке кликало б їх до самопожертви та праці над освітленням їхніх очей — зміцнення їх молодих держав; потрібне правдиве слово, яке вивисило б ім загарибницьку політику Москви, що нищить культуру старовинних народів і русифікує їх.

Боротьба проти старого й нового колоніалізму мусить бути пов'язана тісно, бо лише тоді можна виграти душ народів, які щойно звільнилися від чужої влади, або прагнуть до цього. Декларція незалежності ЗДА — найліпший матеріал для такої боротьби, яка повинна зестися не тільки на певних теренах, але має бути всезагальною. Ідеї не знають кордонів, і підтримка націоналізму в одній країні не може бути викреслена в другій, де комуністична Москва нищить його, як „буржуазний націоналізм“. В таких умовах не може бути мови про „неперерідженість“, а мусить бути яснй й точні кроки, зрозумілі мільйонам людей.

Обос вступують у Т-во Поступовців (ТУП) та працюють у київській „Пресі“, де Дмитро Іванович стає секретарем. В Києві Дмитро Іванович зближається з С. Сфрємом, Б. Грінченком, зустрічає старого знайомого з Петербургу — Матусівського. Фаворизують його і наші видатні громадяни, як С. Русова, Старицька-Черняхівська та ін. З приводу того ми сміялися, що Дмитро Іванович подобався старшим людям. Жвавий, активний, неутомимий — на все нагодив час: і на науку, і на журналістику. Співпрацював у різних органах: „Українська Життя“, що реда-

Василь Косаренко-Косаревич

COSI FAN TUTTE

Це — не про Моцартову оперу з таким заголовком. Це — про доповідь німецького генерального консула в Нью-Йорку, д-ра Адольфа Раппенштайта, в Німецькому Літературному Товаристві 18 квітня на тему „Політичний розвиток у Союзній Німецькій Республіці“ та дискусію причини до неї, що викликали в українському слухача певні порівняльні рефлексії.

Генеральний консул, колишній політичний публіцист, з'ясував у головних записках істотність зовнішньої, внутрішньої і економічної політики теперішньої Західної Німеччини на підставі науки і помилку Ваймарської республіки і Третього Райху. Деякі з них заслуговують на окрему увагу. Наприклад, демократія — це толеранція зупини всіх, хто додержує демократичних правил. Але немає толеранції для тих, хто промовляє і практикує нетолерантності супроти всіх наших думаючих і бажуючих. Їх виключається і гонять так само, як гравців у карти, які не додержують правил чесної гри. А такими є всі комуністично-більшовицькі або націонал-соціалістичні тоталітаристи. Армія має бути зразком оборони краю від зовнішнього ворога у руках політичного демократичного проводу й уряду держави, а не „державою в державі“ з вирішальним голосом політизування генерала. Гаслово тоталітаристів „однина — все“ треба протиставити гасло демократії, що примат вартості належить вільній особі в такому обмеженні збоку уряду, яке є доконче потрібне для організації

Не менше цікавими були голоси запитувачів і дискусіантів. Один дискусіант: об'єднання обох частин Німеччини не бажать собі насправжнє не тільки західні партії, що були й залишилися партнерами аліансних і потеміських рішень, але й сам Аденауер. Одні зі страху перед німецькою конкуренцією в міжнародній торгівлі, другий — перед ослабленням переваги католиків у Західній Німеччині внаслідок приходу протестантів із Східної. Значить, тільки Москва і східний Берлін є за об'єднання. Або: він уже 50 років живе в ЗДА, але ще ні разу не почув, щоб його земляки на запит, хто він, відповіли „німець“, а тільки — прусак, саксонець, райнлендер, баварець... Тому треба сумніватися, що й приналежні до різних європейських народів будуть переставати називати себе німцями, французами, англійцями, італійцями, еспанцями, чехами, сербами і т. д. і почнуть називати себе європейцями. Так само не міг він знайти за той час в ЗДА справжнього демократа, де про демократію лише говориться, але її не практикується, бо кожний громадянин ЗДА претендує на „спеціальний привілей“. В монархістичній Німеччині на практиці було більше справжньої демократії, як демократичних ЗДА.

Успіх американської друкованої пропаганди у багатьох країнах безперечний, і вона завжди стає першою жертвою великих комуністичних і сепаратистських заворушень. Так, наприклад, в Алжирі, американську книгозбірню давали руйнувати. Нам особисто доводилося бачити, з яким успіхом велася бібліотека на інформаційна служба на Формозі в Тайпєй. Там завжди була черга за книжками, а журналісти просто не могли бачити її дістати.

Література та живе слово в справах національних аспірацій більшості азійських народів — найліпша зброя, зокрема, коли в цій літературі належить навітлюється не тільки положення в різних країнах, або в самій Америці, але також і національні положення та економічна експлуатація поневоєних народів в СССР. Коли до Кабулу, столиці Афганістану, мали прийти Хрущов і Булганін, американська імбадара організувала для ідей цієї країни та її урядовців закритий кіно-сеанс, де був показаний фільм про загарибання Прибалтичських теренів, зокрема Латвії. Враження з цього сеансу було величезне, і тому пропагандистський успіх Москви був там дуже малий. А що, якби показати там фільми з життя поневоєної України, Туркестану та Казахстану?

Гував С. Петлюра в Москві, з мільйонів: „Громадське Слово“, пізніше „Громадська Думка“, в мільйоні „Нова Громада“, „Радя“, „Україна“. Ця стала виходити замість „Київської Старики“ і став секретарем цього органу, на респіт в „Літературно-Науковому Віснику“, який перейшов до Києва. А за організацію Наукового Т-ва в Києві в 1908 р. став і його секретарем. Та оці різноманітні культурно-громадська і письменницька діяльність не перешкоджало молодому вченому з успіхом закінчити університет, із спеціальністю історика в 1909 році. В тому ж році він із друзями поїхав до Катеринослава на посаду вчителя історії в комерційній школі.

Як сам Дмитро Іванович говорив, цей період його перебування в Катеринославі (1909-1913) був найкращим у його національній роботі. Але з цих не можна погодитися, бо на нашу думку праця його часу війни в Галичині і на Буковині, — найцікавіша. Ось чому в нас так майже не вийшло на будь-яке „чудо“ аналогічне з німецьким,

Наталя Дорошенко-Савченко

ДМИТРО ІВАНОВИЧ ДОРОШЕНКО

(3 нагоди 5-річчя смерті)

(2)

Якось ми з Дмитром Івановичем почали шукати спільних предків. Він своїх добре знав, а я не всіх. Я знала тільки, що наші старі папери перекладалися в Чернівці. А це виявилось з приводу славянської спадщини гетьмана Петра Дорошенка — в Лондонському ібн банку перекладували. Тоді всі Дорошенки і споріднені з ними фамілії кинулися шукати доказів споріднення зі славним гетьманом. От тоді одні із моїх дядьків довіс своє споріднення зі славним гетьманом, Петром Дорошенком. Отже повинні бути якийсь спільний предок у мене з Дмитром Івановичем. „Та хоч ми й не дошукалися спільного нашого предка, але він напевне був, от і все гарзд“, — засміявся мій опі-

кун. — „Я з Чернівчинини, хоч і народився у Вільні, бо там працював мій батько. Але я вона на вакаціях в рідну Чернівчинину“. — оповідав він. Розказував також, як він побував у Львові, на літніх українських університетських курсах 1904 р., куди з'їхалося яких 35 студентів і студенток із Великої України, а між ними й мій брат, Володимир. Тоді зустрічався звичайно обидва Дорошенки. При цій нагоді оповідав він про свою подорож по Галичині і я з захопленням слухала цих цікавих оповідань про гора Карпати, про тамтешнє українське життя, рідні школи, різні установи тощо. Тоді то я довідалася, що це таке смерки, верхівки, полонини, легіні. Правда, я майже про все це

знала від свого брата, але Дмитро Іванович оповідав так барвисто, цікаво, що мені видавалося, ніби я це слухаю вперше. Він взагалі любив подорожувати, їздив пізніше багато по Україні. А в той час з Петербурга виїздив із екскурсією до Фінляндії. Я вже знала і сама та чула від інших, що цей тайний екстремний на вигляд юнак має завдання на видатну наукову службу, але чи думала я, що передо мною майбутній видатний вчений, професор кількох університетів, політик, врешті міністер!

С люди, яких Господь відзначив своїм перстом бути посланцями Божими. Одним з таких і був мій опікун, славний пам'яті Дмитро Іванович Дорошенко. Це була людина кипучої енергії, повсякчасної працездатності і колосальної пам'яті. Пого не наситна до знання душа вивертала жадібно все, що було цікавого, цінного в минулому і сучасному. Хотів пізнати все не тільки з книжок, а що можна і на власні очі, тому багато подорожував. Саме завдяки подорожам

по Україні з'явилася пізніше його прекрасна, цінна для широкого читача книжка, „По рідному краю“. Шкода, що видання її вичерпало, добре було б перевидати її.

Як український патріот, вступав в юнацьких роках до тасмної партії РУП, віддав також данину захопленню студентським рухом, і бере участь у студентських демонстраціях на Невському проспекті 28 липня 1904 р., під час яких побито багатьох студентів, між ними і Дмитра Івановича.

Петербурзька українська студентська громада час-часу улаштувала вечірки, що закінчувалися танцями. Дмитро Іванович не танцював, але все ж відвідував ті вечірки, може з патріотизмом. Одна студентка, полтавка, Маруся К-ко призналася нам, наймолодшим, що їй подобався Дмитро Іванович. От ми намовили її раз на один з вечірок, пококетувати на респіт з ним: а то доки ж кохатися в ньому здала?! На жаль, А тоді з цікавістю поглядали на обох, прохочаючи ніби ненароком че-

рез ту кімнату, де сиділа Маруся й розмовляла з Дмитром Івановичем. Потім ми зашпалі її питаннями: „ну, що, як?“ — „Пх! Відповіла ніби ображена Маруся: „Як я силкувалася напросити розмову на цікаву для мене тему, а він одно про літературу та й літературу, та ще за історію“ — й безнадійно махнула рукою. Говорили, ніби мій опікун не байдужий був до гарної Марусі Дверницької. Іздали вони разом з екскурсією до Фінляндії, а також по Галичині, коли обоє були на літніх курсах. Але, як видно, досить обмежена духово і плітська панна не викликала сильнішого почуття в глибокій і чутливій душі його Тезка.

Роки 1904-1905 в Петербурзі — це часи акції відомого Галопна, бурхливих студентських і робітничих заворушень, безкомуністичних мітингів, закінчених страйками студентів та припиненням науки по високим школах. Восени 1906 року я вступила на Київську Вищу Жіночу Курси (Жіночий університет). Там я зустрінула свого колиш-

нього опікуна, Дмитра Івановича Дорошенка, вже як студента Київського університету. Він був у домі моєї тітці, де я жила. В тому ж році одружився він з многою-много талановитою артисткою, Наталією Васильченко і познайомив мене з нею. Це подружжя створило прекрасну гармонію: обоє молоді, повні сил, сповнені гарячої любови до батьківщини й бажання служити їй.

Обос вступують у Т-во Поступовців (ТУП) та працюють у київській „Пресі“, де Дмитро Іванович стає секретарем. В Києві Дмитро Іванович зближається з С. Сфрємом, Б. Грінченком, зустрічає старого знайомого з Петербургу — Матусівського. Фаворизують його і наші видатні громадяни, як С. Русова, Старицька-Черняхівська та ін. З приводу того ми сміялися, що Дмитро Іванович подобався старшим людям. Жвавий, активний, неутомимий — на все нагодив час: і на науку, і на журналістику. Співпрацював у різних органах: „Українська Життя“, що реда-

гував С. Петлюра в Москві, з мільйонів: „Громадське Слово“, пізніше „Громадська Думка“, в мільйоні „Нова Громада“, „Радя“, „Україна“. Ця стала виходити замість „Київської Старики“ і став секретарем цього органу, на респіт в „Літературно-Науковому Віснику“, який перейшов до Києва. А за організацію Наукового Т-ва в Києві в 1908 р. став і його секретарем. Та оці різноманітні культурно-громадська і письменницька діяльність не перешкоджало молодому вченому з успіхом закінчити університет, із спеціальністю історика в 1909 році. В тому ж році він із друзями поїхав до Катеринослава на посаду вчителя історії в комерційній школі.

Як сам Дмитро Іванович говорив, цей період його перебування в Катеринославі (1909-1913) був найкращим у його національній роботі. Але з цих не можна погодитися, бо на нашу думку праця його часу війни в Галичині і на Буковині, — найцікавіша. Ось чому в нас так майже не вийшло на будь-яке „чудо“ аналогічне з німецьким,

MARKET
JERRY MILLER
ежний базар в Гемтремі
не паркування.
ва й удюженні, птиця,
торговані ШИНКИ,
власного виробу,
— молочні вироби, спри
— пиво, вина і лікери.
AVE., (corner CANIFF)
: TW. 2-3685

• Праця — Help Wanted — Agency — Праця •

Шукаєте праці — шукаєте робітника?

Зверніться до Агенції Посередництва Праці
TOMPKINS SQUARE EMPLOYMENT AGENCY
 33 — 3rd Avenue, New York 3, N. Y. • Tel. ORchard 4-1137

Особливо потрібні кваліфіковані, або некваліфіковані
 робітники до праці в ресторанах:
**КУХАРІ, БУФЕТОВІ (COUNTERMEN), КЕЛЬНЕРИ,
 ПОСЛУГАЧІ, ПОМИВАЧІ** і ін.

• Заходьте до нашої Агенції, яка існує вже 30 років!
 • Наша Агенція відома, що дає очним добру й добре
 платну працю! Переконайтеся про це!
JOHN GELETY, власник

РОЗІШУКИ

ТЕРНОПІЛЬ
 Слідуючі особи з Тернополя:
ЗАХІСЬКИЙ ЗЕНОН
ПІР НАСІЛЬ
ДУЩАК РОМАН
ПРИМОВИЧ ЛЕСЯ
 і родичів

Хто знає про них, або вони
 самі, прошу з'явитися на адр-
 ресу:

TOMA KORDUBA
 827 Ridge St., Newark 4, N. J.

Пошукуємо рідного брата Ва-
 сили ОЛЕШКІВ з села Янів-
 ці коло Журинова, пов. Стрий.
 В 1944 працював в ковальні бу-
 тильці Dattel, Kr. Rekenhaus, West-
 fallen. Хто знає його місце
 перебування, або він сам, прошу
 з'явитися на адресу:

Anna MARCZYCHA-OLEKSIW
 824 Corinthian Avenue
 Philadelphia 30, Pa., USA

ПАЧКИ

до
 Європи
 і всіх частин світу
 Гарантована доставка
 Матеріалів на убрання, пачки
 і сукні, позитив на постіль та
 білизну, жакетні пачки і
 всілякі лікстери.

Мито за посилки платиться
 у нас і Ваші рідні і знайомі
 не платять ніщо при одержанні
 посилки нічого.

ПІШІТЬ ПО КАТАЛОГУ
J. NAWROCKI AGENCY
 617 Grove St., Irvington 11, N.J.

**КУПУЙТЕ НОВУ
КНИЖКУ**

для навчання української
 математики й географії в
 початкових класах народної
 школи.

В. РОМАНЕНЧУК

„Українська мова“

Дня 2-го року навч. укр.

мови \$5.

„СВОБОДА“

P. O. BOX 346,

JERSEY CITY 3, N. J.

**ПЕРША ПУБЛІЧНА
ПРОПОЗИЦІЯ**

97,417 ШЕРІВ
 OF
ESCALANTE GARLIC CORPORATION
 ЩО НЕ ПІДЛЯГАЄ ОПОДАТКУВАННЮ

\$200,000.00 капіталу \$800,000 шерів

Повне право голосування.
 ОСНОВНИЙ КАПІТАЛ
 \$100 рівновартості
 Пропонується ціна, \$1.00 за шер

Escalante Garlic Corporation пропонує 97,417 шерів основного капіталу з пов-
 ним правом голосування, щоб здобути фонди на розбудову бізнесу вирощу-
 вання часнику в своїх посілюках Escalante Valley, Utah, та уліпшити опаку-
 вання, мануфактуру, ринок збуту часнику, часникових соєв, оливи і спо-
 рошкового часнику з своїх плянтацій в Caliente, Nevada.

За інформаційними, об'їзником і виконанням замовлення
 пишуть до бюро Компанії
ESCALANTE GARLIC CORPORATION
 63 Clover St., Caliente, Nevada
 Пропу вислати мені примірник об'їзника, що відноситься до:
ESCALANTE GARLIC CORPORATION

Ім'я
 Адреса

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ПРЕЗЕНТІВ НА ВЕЛИКОДНІ СВЯТА!

ЗНАНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ

ЮВЕЛІРНИЙ МАГАЗИН

власник ОЛЕКСАНДЕР БРАНДТ

KARS JEWELERS

218 E. 14th St., New York 3, N. Y.

між 2-3 Ave., біля кін. Jefferson

Tel. GRamercy 3-5875

Тризуби
 з 14 кар.
 золота

ВЛАСНА ФАБРИКА

ЮВЕЛІРНИХ ВИРОБІВ

Власний импорт швейцарських

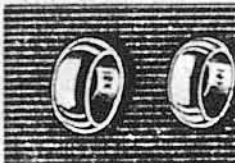
годинників і оригінальних

частин до них.

Закли приходьте до нас, справдіть ці-
 ни в інших крамницях, а переко-
 наєтеся, що наші товари з значно
 дешевші і найліпшої якості.

МУЖЕСЬКІ
СІГНЕТИ
 від \$19.95

ОБРУЧКИ
 золоті
 від \$9.50

БРІЛІАНТИ
 гарантовані
 від \$49.50

Великий вибір імпортованих годинників як Omega, Longines,
 Schaffhausen, Eterna, Cyma, Tissot і т.д.

Наша годинникарська робітня з рекомендацією через фірму Omega, годинники прові-
 ряються на спеціальних електричних апаратах. Ювелірна робітня при крамниці, виконує всі
 замовлення і направи експертно і точно під керівництвом власника. Граверівство зараз
 на місці.

Наш кліч — безглядна чесність, великий оборот при малім зиску.

На бажання сплати.

TELEFUNKEN — найліпші імпортовані німецької продук-
 ції короткохвильні радіо Hi Fi, 12 ламп, 6 голосників, з га-
 рантиско відбору всіх європейських станцій. Моделі "Opus"
 \$269.99, "Operetta" \$174.95 і інші від \$49.95. Українські
 машинки до писання від \$55.95; імпортовані німецькі фо-
 тоапарати від \$29.95. Великий вибір шафетонів, електрич-
 них приладів.

Приймаємо поштою замовлення. Жадайте наших
 безглядних КАТАЛОГІВ.
 Склад відкритий щодня від 9-9 вечора, крім неділі.

УКРАЇНСЬКА ФУТРИНА ФІРМА

МАЄ НА ВИПРОДАЖ ЧЕРЕЗ МІСЯЦЬ

Робітня виготовляє на замовлення повні футри та пере-
 робляє ужиті футри на найновіших фасонах.
 ТАКОЖ ПРИНИМАЄМО ДО ПЕРЕХОВУВАННЯ
 НА ЛІТНІЙ СЕЗОН.
 ВІДБІР І ДОСТАВА НА МІСЦЕ.

J. WUJKIW, Inc.

MFG. FURNERS

111 E. 7th ST., NEW YORK 9, N. Y. — Tel. SPring 7-8710

Шукайте щастя в догоднім інтересі!

CERTIFIED REALTY AGENCY

• Мас найвищої якості молодіжні і курячі фарми,
 відпочинкові оселі, виллі, готелі, мотелі і ресторани
 над озерами, в околицях Адрондак і Кетекіл горах
 біля Нью Йорку.

Інформації і проспекти безплатно висилася:

WALTER ZAPARANUK — Agent

430 Aiken Street, Utica, New York. — Tel. 5-1955

Ділимося з Приятелями і Знайомими наспілою вісткою про смерть

нашої Теті

бл. п. ОЛЬГИ з РОГОВСЬКИХ
ЛЯШЕЦЬКОЇ

вдови по судовім раднику.

Покинула відійшла у вічність дня, 10-го грудня 1955 р., в Самборі,

проживши 86 літ.

Вічна їй Пам'ять!

РОДИНА

ГІЖНЕ

ARKA CO.
 48 East 7th Street
 New York, N. Y.
 GR. 3-3550

ПРИВІДНИ ДІЯ ПІСАНКО

(фарба, віск, пшавське)

Можна тепер дістати в 3Д

"UKRAINIAN SALVE MAZ."

НА АРТРЕТИЗМ, ПОСТРИЛ

І РЕВМАТИЗМ.

МАСЬ UKRAINIAN SALVE по-

магає на облекшення болів і по-

ганого почуття, що його викли-

кує постриль, артритизм і ревма-

тизм. Приносить пільгу в болях

мускулів, які є наслідком над-

мірної праці і перетомки. Цю

мась поручається особливо на

болі мускулів на спині в лопат-

ках, на раменах і суглобах. За-

моще відразу один слюк.

2 oz \$1.25

поштова оплата15

Пішіть до:

DUFFERIN DRUG STORE

239 Dufferin Avenue

Department 2,

Winnipeg, Man., Canada

PROFESSIONALS

DR. ANNA MESSING

ЛІКАРКА З ВАРШАВИ

Косметика, лікарське усунен-

ня всіх видів цери, зайвого во-

лосся, зморшок, "Facial Up-

lift" без операції.

Приймає після узгод.

Телеф.: PLaza 7-1282

130 West 57 St. New York City

Evergreen 3-4450

Maple Coal & Coke Co.

Anthracite FUEL OIL Bituminous

OIL BURNERS — Sales and Service

72-74 BOX STREET BROOKLYN 22, N. Y.

Deliveries to MANHATTAN • BRONX • QUEENS

Власник Т. КУДЛАК

УВАГА! НЮАРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

У МІСТІ НЮАРКУ ВІДКРИТА НОВА

КРАМНИЦЯ ДЛЯ ВИСИЛКИ

ПАКУНКІВ

ДО ВСІХ КРАЇН ЄВРОПИ.

• Висилаємо поживу, нову і модну одягу, сукоп-

ні, шкряні і текстильні вироби, медикаменти і т.

п. Вишліть своїм рідним і знайомим подарунком

на Великодні Свята.

• Пакунки будуть доставлені до місця призначен-

ня протягом шости тижнів. Посилки вислані по-

втряною поштою будуть доручуватися протягом

7-10 днів.

• Висилаючий одержить особисту посвідку від

відбору пакунка. Висилки пакунків і доручен-

ня гарантується.

• Всі посилки повністю оплачуються тут виключно

з митом. Той, що одержить пакунок не буде ні-

чого доплачувати.

КАНЦЕЛЯРІЯ ВІДКРИТА КОЖНОГО ДНЯ ВІД 9-ОІ ГОД.

РАНКУ ДО 6-ОІ ГОД. ВЕЧОРОМ.

В СУБОТУ ВІД 9-ОІ РАНО ДО 4-ОІ ГОДИНИ ПОПОЛДНІ.

PACKAGE EXPRESS CO.

314 MARKET STREET NEWARK, N. J.

Тел.: (Newark) Mitchell 2-2452

Зверніть увагу на нову адресу!

(Біля Пенсильванської станції в місті Ньюарку).

Мито й усі оплати платять надавця у нас.

Відбери пакунок не платять нічого.

Висилаємо нову і ужитану одягу, взуття, мануфактурні

товари, шкіру і інші товари першої потреби.

Висилаємо товари принесені чи прислані надавцем пакунка,

а також із власних товарних запасів.

Висилаємо пакунок до Польщі за посередництвом ПЕКАО.

• ВИСИЛАЄМО ЛІКИ.

Говоримо всіма слов'янськими мовами. Для української

клієнтів маємо українську службу. На бажання висилаємо

циниці й інформації в англійській та українській мовах.

Наша адреса:

Amerpol Enterprises

11601 JOS. CAMPAU, DETROIT 12, MICH.

Tel. TO 8-0298 — TO 8-0382

WATCHES-JEWELRY

RADIO V

201 E. 14th St.

NEW YORK 3, N.Y.

КУПУЙТЕ

В ПІДПРИЄМСТВАХ,

ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ

В „СВОБОДІ“

Phone MA 7-1761

PETER S.

MURIANKA

УКРАЇНСЬКИЙ

ПОГРЕБНИК

FUNERAL DIRECTOR

413 Fairmount Avenue

Philadelphia 23, Pa.

ІВАН КОВАЛЬЧИН

FUNERAL HOME

COMPLETELY

AIR CONDITIONED

ЗАВІНТАСЬ ПОХОРО-

НАМИ В СТЕВІ

NEW JERSEY

Ціна присутній для всіх

Обслуга чесна і найкраща

У випадку смерті в родині

кличте як і день так

і вночі:

JOHN

KOWALCHUK

129 GRAND STREET,

cor. Warren Street,

JERSEY CITY, 2, N. J.

Tel. HEnderson 4-5131

Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN

FUNERAL DIRECTORS

AIR CONDITIONED

Обслуга Щира і Чесна

Our Services Are Available

Anywhere in New Jersey

801 SPRINGFIELD AVENUE

IRVINGTON, N. J.

NEWARK, N. J.

ESsex 5-5553

ІВАН БУНЬКО

УКР. ПОГРЕБНИК

Обслуга чесна і найкраща

ЦІНИ ПРИСТУПНІ

John Bunko

Licensed Undertaker

& Embalmer

REASONABLE PRICES

437 EAST 5th STREET

New York City

Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА

УКР. ПОГРЕБНИК

Занимається похороном

в BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK і ОКОЛИЦЯХ

Контрольована темпера-